

Prostvisitation på uppdrag av biskopen

Visitationstal i Borgsjö-Haverö församling

3 februari 2019 i Borgsjö kyrka

Kära medarbetare och församlingsbor i Borgsjö-Haverö församling! Under måndagen denna vecka har jag mött anställda, förtroendevalda och ideella medarbetare för samtal om församlingarnas verksamhet och uppdrag. Jag vill redan nu passa på att tacka kyrkoherde Erik Flodberg för gott värdskap och tacka alla medarbetare och frivilliga medarbetare för goda samtal och gott arbete i församlingen. Jag tackar också Mia Ödmark biskopens adjunkt och Britt-Inger Bengtsson biskopens sekreterare för arbetet med minnesanteckningarna från dessa samtal. Tack också till Erika Lindström utredare i indelningsfrågor på stiftet som var mig behjälplig i frågor angående indelningsärenden.

Minnesanteckningarna kommer att tillsammans med detta tal, en mängd fakta, statistik och protokoll från fastighetssyner, kyrkobokföringsinspektionen med mera som samlats in före mitt besök och den åtgärdslista som blir resultatet av allt detta att ingå i visitationsprotokollet. Det protokollet skall sedan skickas till domkapitlet för behandling och därefter till stiftsstyrelsen och stiftskansliet för kännedom samt till ert kyrkoråd och till kyrkoherden för åtgärdande. Stiftskansliet återkommer sedan efter cirka ett halvår för uppföljning.

I mitt tal vänder jag mig främst till er förtroendevalda eftersom ni har det övergripande styrelseansvaret för allt som sker i församlingen, men samtidigt angår det jag säger er alla. Som medlemmar i Svenska kyrkan delar alla döpta ansvaret för kyrkans grundläggande uppgift, som vår kyrkas regelverk, kyrkoordningen, uttrycker det. Innehållet i kyrkoordningen utgår självklart från vår kristna tro, men också från lagen om Svenska kyrkan, en lag i vår svenska lagstiftning. Som förtroendevalda har ni alltså att förhålla er till en lagtext som bland annat säger att ni tillsammans med kyrkans ämbete, biskop och prost på stiftsnivån och kyrkoherde på församlingsnivå, skall ta ansvar för att församlingen ingår i ett stift samt är och förblir ett evangeliskt lutherskt trossamfund. Detta ansvarsområde beskrivs främst i kyrkoordningen som församlingens grundläggande uppgift, som är en enda uppgift, men som har fyra aspekter: gudstjänst, undervisning, diakoni och mission, aspekter som skall finnas med i allt församlingen är och gör. Fastigheter, personal, ekonomi och all verksamhet, allt detta finns endast till som ett stöd för eller en konsekvens av församlingens grundläggande uppgift som kyrkoordningen uttrycker det.

Vad är då visitationens uppgift?

Svenska kyrkan är en episkopal kyrka. Detta betyder dels att det i kyrkan finns biskopar, ett uppdrag som är kopplat till det nytestamentliga grekiska begreppet episkopé som betyder främjande och tillsyn samt att Svenska kyrkans församlingar och pastorat alltid hålls samman i ett stift. Stiftet har till uppdrag att svara för tillsyn och främjande av församlingens grundläggande uppgift med de fyra aspekterna: gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Detta medför också enligt vår kyrkas ordning, att stiftet även skall utöva tillsyn över pastoratens och församlingarnas förvaltning.

Förvaltningen finns till för att göra denna grundläggande uppgift möjlig i varje församling. Ingen församling står alltså ensam i vår kyrka. Vi är en gemenskap av församlingar som tillsammans skall stötta och hjälpa varandra att utföra det uppdrag som kyrkans Herre har givit oss. Församlingen fullgör helt enkelt sin grundläggande uppgift både inom ramen för en lokal självstyrelse, men också å hela kyrkans vägnar eftersom församlingen ingår i en större gemenskap med grannförsamlingar och pastorat, men också med stiftet, trossamfundet Svenska kyrkan och hela den världsvida kyrkan. Kyrkans arbete i en lokal församling påverkar därför alltid kyrkan som helhet. Man skulle kunna säga att visitationens främsta uppgift är att påminna stiftets församlingar om att vi är en stifts kyrka som hålls samman av uppdraget att genomföra och göra församlingens grundläggande uppgift möjlig.

Denna visitation har varit en förkortad version, det vill säga ett endagsbesök på grund av att den är en förvaltningsvisitation, det vill säga att vi tittar på församlingens förvaltning och samtalar med förtroendevalda, anställda och ideella medarbetare.

Så under en dag har vi fått dela en morgonmessa tillsammans i Ånge kyrka, möta anställda i församlingen och möta kyrkorådet och ideella medarbetare. Innan detta skedde så har ett omfattande arbete pågått under ett år. Material har samlats in och sammanställts. Här har kyrkoherden fått vara stiftet behjälplig med mycket information.

Vad har jag noterat på denna förvaltningsvisitation?

Jag börjar med att be er som är anställda, förtroendevalda och ideella medarbetare, att se till att församlingen är och förblir en arbetsplats där både arbetsgivare och arbetstagare följer de lagar och föreskrifter som gäller enligt svensk lagstiftning för arbetsgivar- och förvaltning. Vad kan då det handla om? Det kan handla om att ha goda administrativa rutiner för till exempel arbetstids- och arbetsrapportering, det kan handla om att upprätta jämställdhetsplaner och policydokument som ni bör se över och revidera och delvis tillskapa i församlingen.

... Er stora utmaning är det stora underskott ni har i det egna kapitalet.

Dator- och e-postanvändningsrutiner, en utförlig policy kring arbetsmiljö och säkerhet, en medveten lönepolicy samt klara rutiner för utredning av sexuella trakasserier och en tydlig policy för kränkande särbehandling. Allt detta underlättar arbetsmiljöarbetet i en församling både idag och inför framtiden.

Vidare behöver kyrkorådet skapa rutiner för barnkonsekvensanalys i beredningen av sina ärenden i kyrkorådet och det kan ni ju tänka på i samband med att ni färdigställer er församlingsinstruktion. Det finns också ett behov av att upprätta/föra in en kris och beredskapsplan med aktuella uppgifter till den nya webbmallen. Mer detaljer kring detta kommer i protokollets åtgärdsplan så det tänker jag inte fördjupa mig mer i här.

Jag vill dock tydligt stryka under det vi konstaterade vid i måndagens kyrkorådsmöte: Att er stora utmaning är det stora underskott ni har i det egna kapitalet. Enligt de kontrollnivåer som beslutats nationellt för målkapital så behöver församlingen ett stort kapitaltillskott de närmaste åren för att klara nivån för gult ljus, som det heter på fackspråk, en del i detta är personalkostnad som ökat och man bör se över detta.

I budgetarbetet behövs en del inriktningsbeslut fattas och/eller ett åtgärdsprogram det vill säga församlingen behöver aktivt arbeta med hur tjänster utöver den grundlägg-

gande uppgiften kan samordnas på ett mer effektivt sätt för att minska verksamhetens kostnader. Om inget görs idag så kommer det egna kapitalet faktiskt att mer än halveras till utgången av 2030.

Ja, det är många krav som ställs på en arbetsgivare och förvaltare. Jag vet själv från mina erfarenheter som kyrkoherde hur ofattbart mycket arbete och ansvar detta handlar om. Här krävs tydlighet, framförhållning och en förmåga att markera skillnaden i ansvar, rättigheter och skyldigheter mellan styrning och ledning och mellan arbetsgivare och arbetstagare. Det är sannerligen ingen enkel utmaning! Vi har under vår samvaro därför också samtalat om att en del av de åtgärder som väntar er kommer ni att finna både kloka och mer resursstarka lösningar till när ni så småningom söker samverkan med andra pastorat och eller församlingar. Något som, liksom ni också själva uttryckt att ni är väl medvetna om, är en nödvändighet för att ni skall mäktas med de krav ni förväntas uppfylla nu och i framtiden. Här kommer också stiftet att finnas med er i samtal, utredningar och stöd.

Nu vill jag berömma er!

Ni har en stor verksamhet för alla åldrar. Och då vill jag berömma er för all den verksamhet ni bedriver. Såväl anställda som förtroendevalda och ideella medarbetare i församlingen bedriver med små resurser och god vilja ett fantastiskt arbete för alla åldrar. Ni har många diakonala möten och här vill jag uppmuntra er att utarbeta en diakonipastoral för att formulera tankar för verksamheten och kvalitetssäkra verksamheten för framtiden.

” Och ert arbete med unga ledare är ju fantastiskt! Likaså är ert konfirmandarbete mycket gott!

Att bedriva barn- diakoni och musik- och vuxenverksamhet i församlingar med en utspridd och liten befolkning kräver både entusiasm, fantasi och ideellt engagemang. Det har ni! Det är klokt att hjälpa varandra att hålla glöden uppe och finna inspiration både till att fortsätta med det invanda och att våga finna nya vägar för församlingens grundläggande uppgift.

Se till att upprätthålla förtroende och förstå skillnaden mellan kyrkoherdens chefs och arbetsledningsansvar och kyrkorådets arbetsgivar- och förvaltningsansvar. Det är förutsättningen för ett gott arbetsmiljö perspektiv i församlingen.

Och ert arbete med unga ledare är ju fantastiskt! Likaså är ert konfirmandarbete mycket gott! Här behövs en revidering av konfirmandpastoralen och kanske en liten fundering som jag talat med prästerna om nämligen om inte konfirmandernas dop kan läggas tidigare under deras tid som konfirmand för att göra det möjligt att finnas med och delta i nattvarden, inte minst för att få del i gemenskap och delaktighet i församlingen under konfirmandtiden.

Ja, när det gäller våra ungdomar krävs förenade krafter för att vi skall kunna möta dem där de är och utifrån deras verklighet. Därför måste barn- och ungdomsverksamheten och konfirmander ständigt prioriteras. Ja, här behöver vi verkligen hjälpa och stödja varandra över de församlingsgränser som inte spelar samma roll för de yngre generationerna som det gör för oss äldre. Där får vi inte låta gammal bymentalitet och rivalitet undergräva vår kyrkas trovärdighet och möjlighet att vara relevant för dagens människor.

Vi får heller inte låta prestige och revirtänkande stå i vägen för det som är allas vårt uppdrag och ansvar. Allt som händer i våra församlingar, oavsett om det handlar om

administration, fastighetsskötsel, gudstjänst, musik, verksamhet för alla åldrar och i alla former, så gör vi det nämligen antingen som ett stöd för eller en konsekvens av församlingens grundläggande uppgift. Vare sig vi är anställda, förtroendevalda eller ideella så är det detta som är vårt ansvar och mandat. Under mina möten med er har vi lyft detta perspektiv flera gånger. I dessa samtal har vi konstaterat att allt vi är och gör, allt vi säger och har till uppgift som anställda, förtroendevalda eller ideella hela tiden och på olika sätt alltid skall kunna spegla de fyra aspekterna gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Alla är vi lika viktiga för detta arbete och alla är vi representanter för den värdegrund som kyrkan står för.

Gudstjänster

Innan jag avslutar mitt tal vill jag påminna om en sak till som vår biskop ofta talar om. Det handlar om gudstjänsterna. Jag vet och sett hur ni med god vilja och stort hjärta bär ert gudstjänstliv i Borgsjö-Haverö församling. Att med små resurser ha ett varierat gudstjänstliv i era församling är verkligen en utmaning som jag tycker att ni sköter på ett gott sätt. Det bor inte så många människor runt era kyrkor. Det är väl som på många ställen i vårt kontrakt, att det inte alltid kommer så många besökare på söndagen. Ni har glädjande satsat på gudstjänstdeltagandet här i Borgsjö-Haverö och det har gett resultat. Och nu kommer biskopens ord; ”Om man använder gudstjänsten som en värdemätare på sitt arbete och existensberättigande är det lätt att förlora modet. Meningen med söndagens gudstjänst är tvärtom att vara det tillfälle i veckan då ni samlas till bön för församlingen och dess liv och verksamhet och för alla människor som bor och vistas här. Söndagens gudstjänst blir på det sättet ert sätt att tända Guds ljus för den kommande veckans arbete och möda för er och för de människor som finns i era bygder. Då blir det inte lika viktigt hur många som kommer utan det viktiga blir att ni samlas till gudstjänst och bön för att hålla församlingens ljus tända.”

Jag önskar att ni på olika sätt fortsätter ert fina arbete med gudstjänsterna i er församling utifrån den nya handbokens olika möjligheter till variation. Där vill jag passa på att påminna om svenska kyrkans webbverktyg för agendor som ett bra hjälpverktyg.

Så vill jag avsluta mitt tal med det bibelord från Apostlagärningarna som jag gav er i kungörelsen inför denna visitation ”Gud är inte långt borta från någon enda av oss, ty i honom är det vi lever, rör oss och är till”. Vi har vårt ursprung i honom.

Med dessa ord vill jag påminna om varifrån uppdraget och kraften till att vara kyrka kommer. Det är Gud själv och ingen eller inget annat som kallar oss att vara en del i hans världsvida familj. Vi måste låta kraften och glädjen i uppdraget komma från Gud och inte från oss själva och vår egen begränsade förmåga. Så, oavsett om du är anställd, ideell, förtroendevald eller medlem, glöm inte att vända blicken mot vår Skapare och Gud som ger oss livet, tillhörigheten, uppdraget och glädjen i att vara efterfrågade, älskade och värdefulla.

Gud välsigne er och ert viktiga arbete för framtiden i Borgsjö-Haverö församling.

Anna-Maria Larsson
Kontraktspastor, Medelpads kontrakt